

TÍÐARGREIN

Tórbjørn
JacobsenJóannes
EidesgaardHans Pauli
StrømHergeir
NielsenJógván
SundsteinEdmund
Joensen**Hergeir Nielsen**Fyrrverandi tingformaður og
løgtingsmaður fyri Tjóðveldi

Loftrúmið yvir og havøkið kring Føroyar eru vøggugáva føroyinga

*Ein nýggjur maritimur motorvegur hevur
nú ligið opin á triðja ári, og hann gongur
úr Asia og beint í føroyskan sjógv*

46 tanga- og turrlastskip, tey flestu hjá Nordic Bulk Carriers, sigldu í fjør úr Norðureuropa til Asia, og sama vegin heimaftur.

Túrurin umvegis gomlu Suezkanalina tók 44 dagar; hann er nú stytur við 40% og tekur bert 26 dagar, og størsti búskapurin í Asia, Korea, hevur fingið stóran áhuga fyri hesi munandi biligari og skjótari leiðini.

Ísurin er eisini bránaður burtur vestureftir í Arktiska økinum, og hevur hetta kollveltandi týðning fyri búskapin í skipaferðsluni, bæði eystur- og vestureftir.

Annanhvønn dag er eitt 100-200.000 tons stórt tangaskip í føroyskum sjógvi, og alt bendir á, at skipaferðslan millum Atlantshavið og Stillahavið bara økist umvegis útnyrðings- og landnyrðingsleiðirnar, samstundis sum hon minskar umvegis Suez- og Panamakanalina.

Føroyskur sjógvur er tí komin í fokus, og úrheimurin hevur givið hesum ans, tó ikki bara fyri tað góða.

Sagt verður uttaneftir, at føroyskt sjó- og havøki verður roknað sum eitt stórt svart hol, hvat trygd og tilbúgving viðvíkur, og lítið

At støkka undan ábyrgdini er lítið dæmlikt, men tað er so tað vit gera.

Føroyska lofthavinum siggjast vit heldur ongan áhuga hava fyri, og eisini her eru tað grannalondini, sum stjórna og -inntøkuføra – virksema á hesum øki.

Handalagið at stjórna føroyska samfelagnum sæst vera ov vánaligt, og líkasælan er ov stór, bæði sjóvegis og loftvegis, har vit eisini støkka undan ábyrgdini og missa inntøkurnar, tá tær eru komnar inn um stokkin.

Lítarligt er tað í forhond, at landsstýrið ikki megnar at útvega fiskivinnusamfelagnum Føroyum eitt havrannsóknarskip, og eins lítarligt og ússaligt er tað, at eingi framtøk hómast fyri trygd á sjónum á tí velduga havøki, føroyingar hava fingið í vøggugávu og sum størstu sjálfvylgju eiga at umsita saman við lofthavinum.

Føroyar kunna, eins og Ongland hevur gjørt tað, taka seg saman við reiðaríum, tryggingar- og oljufeløgum og at skipa eina tilbúgving, so at møguligar vanlukkur ikki koma at oyða alt

nóg stórari tóvmegi, ið kann bota um ringastu vansarnar av eini størri vanlukku.

Neyðugt og rímligt krav er tí, at oljufeløg, tryggingar, og reiðari, sum starvast úti á opnum havi á Norðatlantismótinum sjálvi átaka sær figgingina av eini tilbúgving, um tey annars skulu fáa loyvi til at virka úti á opnum havi, har vandin er so stórur, sum hann veruliga er.

Hóast vit hava alt gott at bera okkara lutfalsliga smáu feløgum, ið virka innan frálavinnu og oljuleiting, so kenna vit eisini ræðusøgurnar úr tilafturskomnum londum um eftirburðin av oljuíðnaðinum, tá hann hevur ruddað sær ræsir og sópa sær vinningin til høldar.

Vit eiga sjálvsagt ikki at góðtaka møguleikan fyri, at náttúran her um okkara leiðir verður eittrað av eini ella fleiri størri náttúruvanlukkum, har kapitalurin, so sum rættiliga vanligt hevur verið aðrastaðni, sleppur undan at rudda upp eftir sær sjálvum.

Grannarnir fyri sunnan í Hetlandi sleptu trygdini í fyrsta umfari, men eru nú vorðnir klókari og byggja nú borð fyri báru, og útvega sær enn ein sleipibát til endamálið.

Íslendingar, sum nú eisini leita eftir olju á Drekaeiðini eystur úr Íslandi, hava eisini útvega sær ein bát til at basa størri vanlukkum við.

Spurningurin um hvat hendir, um vit finna olju, er svaraður. Oljan er funnin, um enn ikki í føroyskum øki so kortini so mikið nær, at alstórir aktivitetur longu hevur tikið seg upp, eisini her um okkara leiðir.

Stórar avbjóðingar liggja í at halda fleiri sáttmálar um trygd á sjónum, og ein pínligur veruleiki er tað, at vit eru líka so vánalig at halda altjóða sáttmálar, sum vit eru ófør til at gera teir.

Føroyskir myndugleikar hava onga neyva mynd av, hvussu nógv skip sigla í føroyskum sjógvi, men rokna eftir hagtolum úr øðrum londum, verður roknað við, at einir

stýring, jurisdiktión, altjóða sjó- og havrætt, havnaløg, trygging, bjarging, ábyrgd, dálking og skyldur viðvíkjandi ábyrgd og endurgjaldskyldum tá og um óhapp henda.

Ein vansin við hesi skipaferðslu er, at skipini eru ikki bygd til sigling í norður- og arktiskum øki, og er tað tí so mikið meiri umráðandi, at tilbúgvingarskip-

Landnyrðingsleiðin liggur úr Føroyum, norður um Sibiria og eystur um Asia. Korea hevur fingið stóran áhuga fyri hesi munandi biligari leiðini, sum gongur beint í føroyskan sjógv

Kelda: Politiken, Internationalt, 21. jan 2013

200 størri lastaðir tangabátar sigla í føroyskum búskaparøki um árið.

So sum tað er umrøtt framman fyri er ein orsök til økjandi skipaferðsluna, at tað er av alstórum tíðar-, kostnaðar- og umhvørvistýðningi, at skipini stytta stytta sær farleiðirnar við upp móti 40%, um tey velja norðaru leiðirnar heldur enn Panama- ella Suezleiðina.

Stórt altjóða fokus er tí sett á

anin á hesum leiðum er optimal.

Havast skal í huga, at talan er um sera viðbrekin náttúrlívfrøðilig øki, ið hava mestu og best møguligu verju fyri neyðini. Búsetingarmynstrið í norður- og arktisku høvunum, Føroyum, Íslandi, Grønlandi, og fleiri av teimum smáu samfeløgum í Alaska, Kanada og Norðurnoregi

Framhald á næstu síðu

Ein tangabátur á 100-200 túsund tons er dagliga at siggja í føroyskum sjógvi

bendir á, at vit gera nakað við tað, fyrr enn vit verða noydd til tað.

Meðan Noregi hevur sera gott eftirlit við siglingini í norskum sjógvi, liggur tann sárbæra økoskipanin í Arktis og í økinum sunnanfyri, í Norðurhøvum, púra opin og nakin, og einki eftirlit er við nøkrum hesum viðvíkjandi.

Hóast vit ikki enn hava funnið olju á føroyska landgrunninum, so er skipaferðslan í føroyskum sjógvi nógv økt, og merkir hetta ma., at vit fáa størri og størri ábyrgd av teirri tilbúgving, ið eigur at vera skipað her um okkara leiðir.

liv kring oyggjarnar, um illa vil til.

Til ber sjálvandi at dusa sær í, at grannarnir rætta eina hond, um illa vil til, men tað er so eisini ein skipan, ið skal venda báðar vegir. Føroyska sjókið er á javnt Italia í vídd, so her er vítt um at fara.

Hendir ein vanlukka, har eitt tangaskip missir róðurkraftina, fer at leka og at reka fyri vág og vind, kann talan gerast um ta heilt stóru vanlukkuna.

Havandi í huga, hvussu langt er eftir á mál við havrannsóknarskipinum, er vert at geva gætur, at enn longri er á mál við einum serútgjörðum bjargingarskipi við

Útnyrðingsleiðin